International Online Journal of Educational Sciences, 2016, 8 (2), 194-206

iojes
www.iojes.net

International Online Journal of Educational Sciences

ISSN: 1309-2707

Does Entrepreneurship Education Affect Entrepreneurship Level? *

Edip ÖRÜCÜ[1] and Sibel ÖZAFŞARLIOĞLU SAKALLI[2]

[1] Bandırma Onyedi Eylül University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Business Department, Bandırma, TURKEY, [2] Uşak University, Karahallı Vocational Colleges, Business Management Department, Uşak, TURKEY

ARTICLE INFO

Article History:
Received 05.07.2015
Received in revised form 03.01.2016
Accepted 24.01.2016
Available online 22.03.2016

ABSTRACT

The aim of entrepreneurship education is to enable the individuals to be aware of their entrepreneur features, to encourage them to set their own business, to increase employment and to decrease unemployment. One of the most important factors for the development of entrepreneurship is to make the education to this end prevalent and to develop the entrepreneur features of individuals. The purpose of this study is to determine the entrepreneurship levels of Bachelor students studying at different departments at Uşak University regarding that they have had education in entrepreneurship and put forward suggestions. In the field study carried out for this aim, 254 Bachelor students were included in the sample group. Questionnaires were given to junior and senior students studying at five different departments: Public Administration, Finance, Business Administration, Chemical Engineering and Mechanical Engineering. For the evaluation of the data obtained, descriptive statistics, standard deviation, mean, lost data analysis, confirmation factor analysis, reliability, independent t-test and one-way variance analysis methods were employed. According to the findings of the study, it has been observed that the results of confirmation factor analysis are one factor and the factor loads of 36-item model has varied between 0.36-0.74. Besides, the internal consistency index of the scale, as a result of the reliability analysis of the 36 items, has been found 0.930. In addition, it has shown that the model has acceptable fit indices and that the data cohere the model ($\chi 2$=1.388, df=594, p<.001; RMSEA=0.073, % 90 GA=0.068-0.078; GFI= 0.96; AGFI=0.95; CFI=0.96; NNFI=0.95). Statistically no meaningful differences have been seen between the entrepreneurship levels of students and their departments, grade, fathers' jobs, and whether they have taken the course or not. However, there are statistically meaningful differences between entrepreneurship levels and gender and the students who have answered "I can set my own business". The entrepreneurship levels of male students compared to females and those who answered the statement "I can set my own business" Yes compared to those who answered No have been seen to be higher.

© 2016 IOJES. All rights reserved

Keywords:
Entrepreneurship; Entrepreneurship Education; Bachelor Students.

Extended Summary

Purpose

The aim of entrepreneurship education is to enable the individuals to be aware of their entrepreneur features, to encourage them to set their own business, to increase employment and to decrease unemployment. One of the most important factors for the development of entrepreneurship is to make the education to this end prevalent and to develop the entrepreneur features of individuals. The first aim is to determine their entrepreneurship levels depending on whether they have taken entrepreneurship education. The secondary

* This article is a revised and extended version of the paper given at ERPA International Congress of Educational Sciences held on 4-7 June 2015 in Greece

[1] Corresponding author's address: Uşak University Karahallı Vocational Colleges, Business Management Department, Uşak, TURKEY
Telephone: +90 (554) 755 4623
Fax: +90 (276) 221 2153
e-mail: sibel.ozafsarlioglu@usak.edu.tr

DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2016.02.016

© 2016 International Online Journal of Educational Sciences (IOJES) is a publication of Educational Researches and Publications Association (ERPA)

aim is to determine whether there is any difference between the students' entrepreneurship levels and their demographic features.

Method

254 Bachelor students studying at Uşak University, a state university in Turkey, were included in the sample group. Questionnaires were given to junior and senior students studying at five different departments: Public Administration, Finance, Business Administration, Chemical Engineering and Mechanical Engineering. The data were obtained during the spring semester of 2012- 2013 Academic Year. Questionnaires were used as a means of collecting data. To this end, in the first part of the questionnaire, there are questions about general futures of the students such as gender, department, grade, etc. In the second part of the questionnaire, "Entrepreneurship Scale" was used. The scale is consisted of one dimension and 36 items. The answers were taken through 5-fold Likert Scale (1=Never, 5=Very often). The highest score obtained from the scale is 180 and the lowest 36. In addition, confirmation factor analysis was applied to 36 items in the scale. It has been observed that the results of confirmation factor analysis are one factor and the factor loads of 36-item model has varied between 0.36-0.74. It has shown that the model has acceptable fit indices and that the data cohere the model (χ^2=1.388, *df*=594, *p*<.001; RMSEA=0.073, % 90 GA=0.068-0.078; GFI= 0.96; AGFI=0.95; CFI=0.96; NNFI=0.95). It is seen that the RMSEA value is higher than the proposed one 0.05 but lower than 0.08 and therefore, it is acceptable. That the other fit indices are 0.95 and above indicates that the one-dimension structure is a suitable model for the data. The internal consistency index of 36-item entrepreneurship scale has been calculated 0.93. For the evaluation of the data descriptive statistics, percentage, frequency, standard deviation, mean, and reliability analysis were made use of. Whether the data had normal distribution was determined. Lastly, for the analysis of the data as to whether the entrepreneurship levels of students change or not in terms of their demographic features, t test and one-way variance analysis were used.

Results

Through the analyses, it has been seen that the entrepreneurship levels of students correspond to high entrepreneurship level (124-151). This result shows that the scores obtained from the scale have high reliability. Statistically no meaningful differences have been seen between the entrepreneurship levels of students and their departments, grade, fathers' jobs, and whether they have taken the course or not. However, there are statistically meaningful differences between entrepreneurship levels and gender and the students who have answered "I can set my own business". In terms of gender, it has been seen that male students' entrepreneurship levels are higher than those of female students. The entrepreneurship levels of students who answered the statement "I can set my own business after graduation" *Yes* are higher than those who answered *No.* On the other hand, no differences have been found between those who have taken the course and those who have not.

Discussion and Conclusion

In conclusion, through entrepreneurship courses, the individuals should be taught about the attractive sides of entrepreneurship, they should be motivated and helped to develop their self-confidence. The knowledge and the experience of successful entrepreneurs should be utilized. Entrepreneurship education is important to increase the entrepreneurship tendency. It is of vital importance to increase entrepreneurship tendency that universities should be conscious about it and that they should provide their students with experience. Therefore, universities should have strategies to support entrepreneurship, make clear plans and establish cooperation between university, industry and private sector. In addition, they should make the necessary advertising, facilitate reaching the materials, and provide students with technical support both through courses in their curriculum and support services. For all these to be materialized at universities, the fact that entrepreneurship importance should be comprehended and activities should be carried out with an entrepreneur mentality.

This study, as in all field surveys, has some limitations. First of all, this survey was carried out in Uşak city and only at Uşak University. Junior and senior students were included in the survey. Besides, the survey was conducted at five different departments of Uşak University. Finally, it is known that there are factors that influence entrepreneurship and in the future studies some variables ignored in this study could be taken into consideration.

Girişimcilik Eğitimi Girişimcilik Düzeyini Etkiler mi?*

Edip ÖRÜCÜ[1] ve Sibel ÖZAFŞARLIOĞLU SAKALLI[2]

[1] Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F., İşletme Bölümü, Bandırma, Türkiye, [2] Uşak Üniversitesi Karahallı MYO, İşletme Yönetimi Bölümü, Uşak, Türkiye

MAKALE BİLGİ

Makale Tarihçesi:
Alındı 05.07.2015
Düzeltilmiş hali alındı 03.01.2016
Kabul edildi 24.01.2016
Çevrimiçi yayınlandı
Tarih girmek için burayı tıklatın.

ÖZ

Girişimcilik eğitiminde amaç bireylerin girişimci özelliklerinin farkında olmasını sağlamak, kendi işini kurmaya teşvik etmek, istihdamı artırmak ve işsizliğin azaltılmasına yardımcı olmayı sağlamaktır. Girişimciliğin gelişiminde en önemli faktörlerden biri de bu konuda verilen eğitimlerin yaygınlaştırılması ve kişilerin girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesidir. Çalışmanın amacı, Uşak Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde okuyan lisans öğrencilerinin girişimcilik eğitimi alıp almamalarına göre girişimcilik düzeylerini belirlemek ve bu doğrultuda öneriler getirmektir. Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen alan çalışmasında, Uşak Üniversitesi'nde öğrenim gören 254 lisans öğrencisi örneklem kapsamına alınmıştır. Çalışmada, Uşak Üniversitesi'nin Kamu Yönetimi, Maliye, İşletme, Kimya Mühendisliği ve Makine Mühendisliği olmak üzere beş farklı bölümünde okuyan 3. ve 4. Sınıf lisans öğrencilerine anket yapılmıştır. Anket verilerinin değerlendirilmesinde betimsel istatistikler, standart sapma, ortalama, kayıp veri analizi, verilerin normal dağılım gösterip göstermediği, doğrulayıcı faktör analizi, güvenilirlik, bağımsız t-testi ve tek yönlü varyans analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; Girişimcilik ölçeği için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarının tek faktörlü olduğu ve toplam 36 maddeden oluşan modelin faktör yüklerinin 0.36-0.74 aralığında değiştiği gözlenmiştir. Bununla birlikte 36 ifadeye yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.930 bulunmuştur. Ayrıca modelin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu ve verilerin modelle uyuştuğunu göstermiştir ($\chi 2$=1.388, df=594, p<.001; RMSEA=0.073, % 90 GA=0.068-0.078; GFI= 0.96; AGFI=0.95; CFI=0.96; NNFI=0.95). Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile okudukları bölüm, sınıf, baba mesleği ve uygulamalı girişimcilik dersi alan ve almayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak; girişimcilik düzeyleri ile cinsiyet ve kendi işimi kurabilirim diyen öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar söz konusudur. Bay öğrencilerin bayan öğrencilere göre, kendi işimi kurabilirim sorusuna "Evet" diyen öğrencilerin "Hayır" diyen öğrencilere göre girişimcilik düzeyleri daha yüksek görülmüştür.

© 2016 IOJES. Tüm hakları saklıdır

Anahtar Kelimeler:
Girişimcilik; Girişimcilik Eğitimi; Lisans Öğrencileri.

Giriş

Maltalı düşünür Bono'ya göre girişimcilik bir şeyi gerçekleştirme tutkusudur. Girişimcilik bir örgütün kuruluşunu, işleyişini ve değişimlerini kapsar. Dolayısıyla girişimcilik hem bir girişim kurma hem de var olan örgütlerde fırsat arama, değişim getirme, yenilik ve yaratıcılık yapma sürecidir (Sökmen, 2013: 79).

Girişimcilik, genellikle ortaya çıkan fırsatları yakalamak amacıyla yeni işletmeler kurma sürecidir. Pek çok kişi girişim kurumlarıyla küçük işletmelerin aynı olduğunu düşünür; fakat farklıdırlar. Girişim kurumları fırsatları takip eden, yenilikçi uygulamalarla karakterize edilen, ana amaçları büyüme ve kârlılık olan örgütlerdir. Girişim kurumlarını girişimciler yaratır. Diğer yandan bir küçük işletme 500'den az çalışanı olan bağımsız bir işletmedir, yeni ya da yenilikçi uygulamaları hayata geçirmek zorunda değildir ve faaliyet gösterdiği iş kolu üzerinde göreceli olarak az bir etkisi vardır. Girişimci olmak, işletmenin yenilikçi olması ve yeni fırsatlar araması anlamına gelir (Robbins, Decenzo and Coulter, 2013: 392). Girişimciliğin temel bileşenleri, stratejik düşünme tarzı, öneylemsel olma, atak rekabet ve yenilikçiliktir. Girişimcilik bir zihniyettir ve girişimci davranış şeklinde kendisini ortaya koymaktadır. Girişimsel davranış, çok sayıda alternatif düşüncenin kabul gördüğü ortamlarda gerçekleşebilir (Demirer, 2008: 353).

* Bu makale 4-7 Haziran 2015 tarihlerinde Atina/Yunanistan'da düzenlenen ERPA Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulmuş olan bildirinin genişletilmiş ve düzenlenmiş halidir.

[2] Sorumlu yazarın adresi: Uşak Üniversitesi Karahallı MYO, İşletme Yönetimi Bölümü, Uşak, Türkiye
Telefon: +090 (554) 755 46 23
Faks: +090 (276) 221 21 53
e-posta: sibel.ozafsarlioglu@usak.edu.tr

DOI: http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2016.02.016

Girişimcilik, üretim faktörlerini bir araya getirerek mal ve hizmet üretme etkinliğinde bulunma ve risk üstlenme etkinliğidir (Tutar, 2013: 441). Bir girişimci, girişim kurumunun potansiyelini değerlendirmeye çalışır. Girişimciler, girişimciliğin çerçevesini araştırırken bilgi toplar, olası fırsatları tanımlar ve olası rekabet üstünlüklerini belirler. Sonrasında bu bilgiyle donanmış olan girişimci, girişimin yapılabilirliğini araştırır, iş fikirlerini ortaya koyar, rakiplere bakar ve fon sağlama seçeneklerini araştırır. Girişimci, büyüme stratejilerini geliştirilmesi ve tasarımı, krizlerin çözümü, finansal büyüme için farklı yolların araştırılması, girişimin değerinin ortaya koyulması ve hatta en sonunda girişimden ayrılmak gibi faaliyetler yoluyla girişimin büyümesini yönetmelidir. Amerikan Küçük İşletmeler İdaresi'ne göre, yeni işletmelerin yalnızca üçte ikisi en az iki yıl varlığını sürdürebilmektedir. Bu oran dört yıllık sürede %44'e, yedi yıllık sürede ise %31'e düşmektedir (Robbins vd., 2013: 393).

Girişimciler açısından çalışanların güçlendirilmesi önemli bir motivasyon yaklaşımıdır. Girişimciler çalışanlarını kararlara katarak ve yetki devrederek güçlendirebilir. Güçlendirilmiş çalışanlar esneklik ve hız sağlayabilir. Çalışanların güçlendirilmesi çoğunlukla daha güçlü iş motivasyonu, daha iyi iş kalitesi, daha yüksek iş doyumu ve daha düşük çalışan devir hızı ile sonuçlanır (Robbins vd., 2013: 398). Peters ve Waterman'a göre mükemmel organizasyonun önemli özelliklerinden biri de özerklik ve girişimciliktir. Özgür düşüncenin ve girişimciliğin desteklendiği şirket kültürleri, şirketin bürokratik engellemelerinden kurtularak yeniliklere yönelmesine ve sıçrama niteliğinde başarılar elde etmesine fırsat verir. Risk alma ayrıcalığı verilen yönetici ve çalışanlar bu fırsatı değerlendirdikleri takdirde mükemmel organizasyona katkı sağlamış olurlar (Ünal, 2012: 400).

Girişimciliği etkileyen ve kişileri girişimci olmaya iten etmenler; kişisel özellikler, aile ve çevre olmak üzere üç boyutta ele alınıp incelenebilir. Bu boyutların her biri bireyin girişimciliği üzerinde ayrı ayrı etkili olabildiği gibi, tüm bu boyutlar karşılıklı olarak da birbirini etkileyebilmektedir. Örneğin her bireyin, sahip olduğu aile ve yakın çevrenin özelliklerine göre bireyin kişisel özellikleri farklılaşabilmektedir. Böylece bireyin psikolojik yapısı, düşünme biçimleri ve davranış kalıpları değişebilmektedir (Maya, Uzman, ve Işık, 2012: 26). Girişimcilerin kişilik özellikleri: yüksek motivasyon düzeyi, aşırı öz güven, ilgiyi uzun süreli koruma becerisi, yüksek enerji düzeyi, kararlı sorun çözücülük, hedef belirleme becerisi, beceriklilik, kendini yönlendirme isteği ve orta düzeyde risk almayı içermektedir (Robbins vd., 2013: 397). Bozkurt ve Alparslan (2013) tarafından yapılan çalışmada ise ilk 4 girişimci özelliğinin özgüven, dürüstlük, risk alma ve yenilikçi düşünme olduğu tespit edilmiştir.

Girişimcilikte başarı faktörleri: iş olanağının bulunması, işe başlamak için uygun zamanın seçilmesi, yönetim yeteneği ve tecrübesi, öz sermaye ve yabancı kaynak olanaklarının bulunmasıdır. Girişimcilikte başarısızlık faktörleri ise kuruluş yerinin iyi seçilmemiş olması, rekabet faktörlerinin dikkate alınmaması, sermaye yetersizliği, kişisel unsurlar, ticaret bilgisinin yetersizliği, hazırlıklı olmadan işe başlamak ve yetersiz zamandır (Tutar, 2013: 443).

Girişimcilik eğitimi bir toplumun sosyo-ekonomik ileri yönlü değişiminin temelini oluştururken; girişimsel beceri ve tutumların oluşturulması açısından büyük bir öneme sahiptir. Guzman ve Linan'a (2005: 5) göre girişimcilik eğitimi; "tüm eğitim seti ve eğitim faaliyetleri girişimci davranışlarını gerçekleştiren katılımcılar geliştirmek, ya da bu niyeti etkileyen girişimcilik bilgisini ve girişimci olma istekliliği gibi bazı unsurları geliştirmeye çalışmaktır". Raposo ve Paço (2011: 456)'ya göre girişimcilik eğitimi; "bir kişinin hayatında fırsatları görebilme, yeni fikirler üretme, fırsatları takip etme becerisi ve gerekli kaynakları bulma, yeni bir firma kurmak ve işletmek, yaratıcı ve eleştirel bir şekilde düşünme yeteneğini içermektedir." Bu yeteneğin eğitime dönüştürülmesiyle, girişimcilik eğitiminin girişimciliğin ortaya çıkmasındaki ve gelişmesindeki en büyük yardımcı faktörlerden biridir (Akt. Yılmaz, 2014: 304).

Yeni ürünler, süreçler, pazarların tespit edilmesi ve kullanılması sonucunda ekonomik faaliyetlerin büyümesi veya yaratılması vasıtası ile yeni değerlerin oluşturulması, girişimcilik faaliyeti olarak değerlendirilmektedir. Girişimciliği özendirmek ve iş kurma kabiliyetine sahip girişimcilere duyulan ihtiyaca dikkat çekmek amacıyla Mart ayının ilk haftası Girişimcilik Haftası olarak kutlanmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 4 Mart 2015 verilerine göre; 2010 yılından 2011 yılına hayatta kalan girişimlerin oranı %17,3'tür. 2011 yılından 2012 yılına hayatta kalan girişimlerin oranı ise %86,2 olmuştur (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2015a). Türkiye genelinde işveren olarak çalışanlar içinde kadınların oranı bir önceki yıla

göre 0,5 puan artış ile %8, erkeklerin oranı ise 0,5 puan azalış göstererek %92 olmuştur. Ayrıca girişimciler, 2012 yılında en fazla toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermiştir (TÜİK, 2015b).

Türkiye'de kadın istihdamı %26 iken bu oran Avrupa ülkelerinde %60 düzeyinde, Dünya ortalaması ise %50'nin üzerindedir (Redman, 2012, parag. 33). 5 Mart 2015 tarihinde yayınlanan İstatistiklerle kadın TÜİK 2014 bültenine göre; Türkiye nüfusunun % 49.8' ini kadın nüfus oluşturmaktadır. Eğitimli kadınların işgücüne katılma oranı artmış üst düzey kadın yönetici oranı % 9.4 olmuştur. Erkeklerin istihdam oranı kadınların istihdam oranının 2.4 katıdır ve kadınlar siyasi alanda erkeklere göre daha az yer almıştır (TÜİK, 2015c).

World Economic Forum tarafından gerçekleştirilen bir çalışmaya göre, kadın CEO'ların OECD ve BRIC ülkelerindeki temsiliyeti incelenmiştir ve söz konusu ülkelerde kadın CEO'ların ortalaması %5'in altındayken, Finlandiya, Norveç ve Türkiye %12 ve üzeri oranlarla en fazla kadın CEO'ya sahip üç ülke olduğu belirlenmiştir (Redman, 2012, parag. 34). Türkiye'de Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından hazırlanan "Kurumsal Yönetim İlkelerinin Belirlenmesine ve Uygulanmasına ilişkin Tebliğ'de Değişiklik yapılmasına Dair Tebliğ" ile Yönetim Kurulunda en az bir kadın üye bulundurma ilkesi getirilmiştir. Söz konusu düzenleme ile şirketlerin politikalarını daha şeffaf bir hale getirmek amaçlamaktadır (Redman, 2012, 36).

Amway tarafından hazırlanan ve 2015 yılında yayınlanan 6. Küresel Girişimcilik Raporuna göre; girişimciliğe pozitif yaklaşanların oranı dünya genelinde %75 iken, Türkiye'de %58'dir. Avrupa ortalaması ise %72 düzeyindedir. Kendi işini kurabileceğini düşünenlerin oranı dünya genelinde %43 iken, Türkiye'de %39'dur. Avrupa ortalaması ise %38'dir (Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı, 2015).

Girişimcilik ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde girişimciliğin, algılanan sosyal destek (Maya vd., 2012), sosyal girişimcilik (Yılmaz, 2014), bireysel değerler (Yıldız, Taşkıran ve Çiçek, 2012), kişisel tutum ve örgütsel davranış kontrolü (Kalkan, 2011), yaratıcılık, strese tahammül ve girişimci motivasyonu (Karabulut, 2009) ile ilişkili olduğunu göstermektedir.

Girişimcilik düzeyinin belirlenmesi ile ilgili çalışmaları ele aldığımızda; Balaban ve Özdemir (2008) tarafından yapılan çalışmada girişimcilik eğitiminin, girişimcilik eğilimini pozitif yönde etkilediği; ancak eğitimin girişimcilik eğiliminin ortaya çıkmasında gerek şart olduğunu ancak yeter şart olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca girişimcilik dersi alanların fırsat yaratma ve fırsatları değerlendirme, başarı kazanılmasında kararlılık gibi girişimcilerde bulunması gereken özelliklerle ilgili görüşe katılma oranının daha yüksek olduğu görülmüştür. Patır ve Karahan (2010) ile Bozkurt ve arkadaşları (2011) tarafından yapılan çalışmada da girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin daha fazla girişimcilik eğilimine sahip olduğu görülmüştür.

Türk girişimci profilini analiz etmek amacıyla Sönmez ve Toksoy (2014) tarafından yapılan çalışmada, girişimci adaylarının işlerini kurmayı hedefledikleri sektör, hizmet ve ticaret sektörüdür. İş kurma açısından erkeklerin kadınlara göre daha deneyimli oldukları gözlenmiştir. Ayrıca girişimci adaylarının kuracakları şirketlerin, ortaklık konusuna mesafeli yaklaşarak, kendilerine ait olmasını tercih etmektedirler. Bununla birlikte girişimcilik yaş aralığında yoğunluğun 30-44 yaş arasında olduğu, kadınların girişimciliğe olan ilgilerinin giderek arttığı, kadınlarda sermaye ihtiyacının erkeklere göre daha az olduğu, sermaye ihtiyaçlarını KOSGEB desteklerinin yanı sıra öncelikle öz kaynakları ve aile yardımı sonrasında da banka kredileri ile çözmeyi planladıkları şeklinde bulgular elde edilmiştir. Maya ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan çalışmada da girişimci adaylarının en yüksek desteği ailelerinden daha sonra arkadaşlarından ve en son özel bir insandan aldıklarını belirtmişlerdir. Keleş, Özkan, Doğaner ve Altunoğlu (2012) tarafından yapılan çalışmada ise ailelerine ait bir işletme bulunan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin, bulunmayanlara göre daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

Bu çalışmanın temel amacı Uşak Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerinde okuyan lisans öğrencilerinin girişimcilik eğitimi alıp almamalarına göre girişimcilik düzeylerini tespit etmektir. Çalışmanın ikincil amacı ise öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile demografik özellikleri arasında herhangi bir farklılık olup olmadığını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile sınıfı arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile bölümü arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile baba mesleği arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

5. Uygulamalı girişimcilik dersi alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Mezun olduktan sonra kendi işini kurabileceğine inanan ve inanmayan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırma betimsel tarama modeli temel alınarak gerçekleştirilmiş bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde mevcut olan bir durumu olduğu biçimde betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmaya, Türkiye'de Uşak ilinde bir devlet üniversitesi olan Uşak Üniversitesi'nde öğrenim gören 254 lisans öğrencisi çalışma grubu kapsamına alınmıştır. Çalışmada, Uşak Üniversitesi'nin Kamu Yönetimi, Maliye, İşletme, Kimya Mühendisliği ve Makine Mühendisliği olmak üzere beş farklı bölümünde okuyan 3. ve 4. Sınıf lisans öğrencilerine anket yapılmıştır. Veriler 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır. Araştırma da uygulama kolaylığı, maliyet ve zaman kısıtları göz önüne alınarak tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Cinsiyet	**N**	**Yüzde (%)**	**Sınıf**	**N**	**Yüzde (%)**
Erkek	118	46.5	3. sınıf	90	35.4
Kadın	136	53.5	4. sınıf	164	64.6
Toplam	254	100	Toplam	254	100
Bölüm			**Baba Mesleği**		
İşletme	123	45.4	Serbest Meslek	60	23.6
Maliye	47	18.5	Emekli	67	26.4
Kamu Yönetimi	10	4	Memur	36	14.2
Makine Müh.	27	10.6	İşçi	62	24.4
Kimya Müh.	47	18.5	Çiftçi	29	11.4
Toplam	254	100	Toplam	254	100
Uygulamalı Girişimcilik dersi aldınız mı?			**Kendi işinizi kurabilir misiniz?**		
Evet	75	29.5	Evet	144	56.7
Hayır	179	70.5	Hayır	110	43.3
Toplam	254	100	Toplam	254	100

Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Bu amaçla anket formunun birinci bölümünde öğrencilerin genel özelliklerini tespit etmeye yönelik sorular yer almakta ve bu bölümde toplam 5 soru (cinsiyet, bölüm, sınıf, uygulamalı girişimcilik dersi alıp almadığı ve mezuniyet sonrası kendi işini kurup kuramayacağı) yer almaktadır. Anket formunun ikinci bölümünde ise "Girişimcilik Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilmiş olup aynı zamanda, geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır (2009; 198). Anketler nicel araştırma yöntemlerine uygun olarak kodlandıktan sonra analiz edilmiştir. Ölçek tek boyuttan ve toplam otuz altı (36) maddeden oluşmaktadır. Cevaplar 5'li likert ölçeği ile alınmıştır (1=Hiçbir zaman, 5=Çok sık). Ölçekten elde edilen en yüksek puan 180 ve en düşük puan ise 36'dır. Girişimcilik puanlarının değerlendirilmesinde, aşağıdaki ölçütler esas alınmaktadır.

Tablo 2. Orijinal ölçek girişimcilik puanları

Çok düşük girişimcilik	36-64
Düşük girişimcilik	65-92
Orta düzeyde girişimcilik	93-123
Yüksek girişimcilik	124-151
Çok yüksek girişimcilik	152-180

Ölçek, Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından, Selçuk Üniversitesi Eğitim ve Mesleki Eğitim Fakültelerinde okuyan öğrencilere uygulanmış ve elde edilen verilere güvenilirlik analizleri (Cronbach Alfa) ile faktör (içerik) analizi yapılmıştır. Güvenilirlik analizleri sonucu, ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0.90 bulunmuştur. Verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett testi ile analiz edilmiş ve Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0,79 bulunmuştur. Yapı geçerliliği için ölçeğin temel faktörlerini ve boyutlarını ortaya koymak amacıyla Compenant ve Varimax faktör Analizleri uygulanmıştır. Ortaya çıkan faktör yüklerinin hepsi 0.40'ın üzerinde ve tek faktörde toplandığı belirlenmiştir. Ölçeğin bu tek faktör tarafından açıklanan toplam varyans ise %47,3 olarak bulunmuştur. Girişimcilik ölçeğinin geçerliği aynı zamanda bir ölçüt geçerliği ile sınanmıştır. Bu geçerlik türünde ölçüt olarak Rathus (1973) tarafından geliştirilen ve Voltan (1980) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Rathus Atılganlık Envanteri" kullanılmıştır. Bu ölçek girişimcilik ölçeği ile aynı öğrenci grubuna uygulanmış ve Spearman Brown –rho- (Sıra Farkları Korelasyon) Katsayısına bakılmıştır. İstatistiksel analizler sonucu 0,33 düzeyinde bir rho katsayısı hesaplanmıştır. Bu bulgu 0,01 manidarlık düzeyinde anlamlı ilişkiyi göstermektedir. 'Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği' ölçülen özellikler açısından 'Rathus Atılganlık Envanteri' ile tutarlı ölçümler ortaya koymaktadır (Yılmaz ve Sünbül, 2009: 199).

Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen girişimcilik ölçeğine, yazarlar tarafından açımlayıcı faktör analizi yapılmış ancak doğrulayıcı faktör analizi yapılmamıştır. Bu çalışmada, girişimcilik ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizi ile de söz konusu kuramsal yapının sınaması gerçekleştirilmiştir. Doğrulayıcı Faktör Analizlerinde madde düzeyinde verilerin analizi için tavsiye edilen Polikorik (Polychorich) korelasyon matrisi oluşturulmuş ve Diyagonal Ağırlıklandırılmış En Küçük Kareler (Diagonally Weighted Least Squares) tahmin yöntemi kullanılmıştır (Flora ve Curran, 2004; Jöreskog ve Sörbom, 2006). Analizler LISREL sürüm 8.80 ile yapılmıştır (Jöreskog ve Sörbom, 2006). Doğrulayıcı faktör analizinde kuramsal modelin gözlenen verilerle uyumunun değerlendirilmesinde birbirinden farklı uyum iyiliği değerleri kullanılmaktadır. Bu araştırmada Ki-kare (χ2) İyilik Uyumu (Chi-Square Goodness of Fit), Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA), Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI) ve Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (Non-normed Fit Index, NNFI) modelin uyumunu değerlendirmede kullanılmıştır. Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA) değerinin 0.05 ve altında olması önerilmektedir. Bazı araştırmacılar bu değerin 0.08'e kadar kabul edilebilir uyumu yansıttığını önermektedir. Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) ve Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (NNFI) değerlerinin ise 0.95 ve üzerinde olması önerilmektedir. Yine bazı araştırmacılar 0.90 ve üzerinin kabul edilebilir uyum gösterdiğini önermektedir (Bentler ve Bonett, 1980; Hu ve Bentler, 1999).

Girişimcilik ölçeği için yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçları tek faktörlü ve toplam 36 maddeden oluşan modelin faktör yüklerinin 0.36-0.74 aralığında değiştiğini göstermiştir. Ayrıca modelin kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğunu ve verilerin modelle uyuştuğunu göstermiştir (χ^2=1.388, *df*=594, *p*<.001; RMSEA=0.073, % 90 GA=0.068-0.078; GFI= 0.96; AGFI=0.95; CFI=0.96; NNFI=0.95). RMSEA değerinin önerilen 0.05 değerinden büyük olmasına karşın 0.08'den küçük olduğu bu nedenle kabul edilebilir sınırlar içinde kaldığı görülmektedir. Diğer uyum indekslerinin 0.95 ve üzerinde olması tek boyutlu yapının veriler için uygun bir model olduğuna işaret etmektedir. Toplam 36 maddeden oluşan girişimcilik ölçeği için iç tutarlılık katsayısı 0.93 olarak hesap edilmiştir. Bu sonuç, ölçekten elde edilen puanların oldukça yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Bu değer daha önce yapılan çalışmalar incelendiğinde (Taysı ve Canbaz, 2014; Yılmaz ve Sünbül, 2009; Keleş vd., 2012) son derece güvenilir bir değerdir.

Tablo 3. Girişimcilik ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizine ilişkin uyum iyiliği indeksleri

Uyum iyiliği indeksleri	Model değeri	İyi uyum değeri	Kabul edilebilir uyum değeri
RMSEA	0.073	0<RMSEA≤0.05	0.05≤RMSEA≤0.08
NNFI	0.95	1<NNFI≤0.95	0.90≤NNFI<0.95
CFI	0.96	1<CFI≤0.95	0.90≤CFI<0.95
GFI	0.96	1<GFI≤0.95	0.90≤GFI<0.95
AGFI	0.95	1<AGFI≤0.95	0.90≤AGFI<0.95
SRMR	0.08	0<SRMR≤0.05	0.05≤SRMR≤0.10
X^2 / s.d.	2.84	χ^2 / s.d. ≤2.5	χ^2 / s.d.≤5

Kaynak: Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003: 52. (RMSEA= Root Mean Square Error of Approximation, NNFI= Nonnormed Fit Index, CFI= Comparative Fit Index, GFI= Goodness of Fit Index, AGFI= Adjusted Goodness of Fit Index)

Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri 2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Döneminde toplanmıştır. Anket formları öğrencilere ders öncesi elden dağıtılmış ve doldurulduktan sonra elden toplanmıştır. Anket formunun uygulaması gönüllülük esasına göre gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler anket formlarını doldurmadan önce çalışmanın amacı hakkında bilgilendirilmişlerdir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin değerlendirilmesinde betimsel istatistikler, yüzde, frekans, standart sapma, ortalama ve güvenilirlik analizlerinden yararlanılmıştır. Son olarak lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin demografik özelliklerine göre değişip değişmediğine ilişkin verilerin analizinde t testi ve tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır.

Analiz öncesinde veriler incelenmiş ve kayıp veri oranın %1 den az olduğu gözlenmiştir. Kayıp veriler PRELIS sürüm 2.3 yazılımı yardımıyla Expectation-Maximization kayıp veri tahmin etme (imputasyon) yöntemi kullanılarak tahmin edilmiştir (Jöreskog ve Sörbom, 2006). Tüm kayıp veriler başarılı bir şekilde tahmin edilmiş ve istatistiksel analizler kayıp veri ataması ile tamamlanmış veri seti üzerinde yapılmıştır.

Verilerin normallik varsayımının kontrolü için basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) katsayıları kullanılmıştır (Kalaycı, 2010). Kunnan (1998) basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) katsayılarının ±2'yi geçmediği durumlarda, normallik varsayımının kabul edilebileceğini belirtmiştir (Aktaran: Balıkçıoğlu, 2013: 84). Girişimcilik ölçeği verilerinin normal dağılım gösterip göstermediği incelenmiş ve tüm ifadelerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1 ve +1 bandı içinde yer aldığı görülmüştür. Değişkenler için oluşturulan histogram ve Q-Q plot grafikleri verilerin normale yakın şekilde dağıldığını göstermektedir. Bu bağlamda verilerin normal dağılıma sahip olduğu belirtilebilir.

Tablo 4. Normallik varsayımı ve tanımlayıcı istatistikler

	N	Min	Max	Ort	St. Sapma	Skewness		Kurtosis	
						İst.	St. hata	İst.	St. hata
Girişimcilik	254	88	180	136.5	17.23	.013	.153	.178	.304

Tablo 4'de görüldüğü gibi, lisans öğrencilerinin elde ettikleri ortalama girişimcilik puanları 136.5'dir. Söz konusu puan değerlendirildiğinde, lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin, yüksek girişimcilik düzeyine (124-151) karşılık geldiği görülmektedir. Benzer sonuç diğer çalışmalarda da (Maya vd., 2012: 34; Yıldız vd., 2012: 50; Keleş vd., 2012: 112) görülmüştür.

Bulgular

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde toplanan verilerden istatistiksel çözümlemeler sonucu elde edilen bulgular bu bölümde verilmektedir. Bu amaçla bu bölümde araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin girişimcilik ölçeğinden elde ettikleri puanların demografik değişkenlere göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığına ve aralarındaki ilişkilere ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 5. Girişimcilik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	Ort.	Std. sapma	t değeri	p değeri
Girişimcilik	Kadın	118	138.9	17.25	-2.08	.04*
	Erkek	116	134.4	17.01		

*p<0.05

Tablo 5'de görüldüğü üzere, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız grup t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda, girişimcilik düzeyi ile cinsiyet arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05). Buradaki sonuca göre erkek öğrencilerin kadın öğrencilere nazaran girişimcilik düzeyleri daha yüksektir. Benzer sonuç Kalkan (2011) ve Örücü, Kılıç ve Yılmaz (2007) tarafından yapılan çalışmada da görülmüştür.

Tablo 6. Girişimcilik düzeylerinin sınıf değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonuçları

Ölçek	Sınıf	N	Ort.	Std. sapma	t değeri	p değeri
Girişimcilik	3. sınıf	90	135.4	16.55	-.752	.453
	4. sınıf	164	137.1	17.62		

Tablo 6'da görüldüğü üzere, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız grup t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda, girişimcilik düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Bu sonuca göre; 3. Sınıf ve 4. Sınıf lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Girişimcilik düzeylerinin bölüm değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları ve varyansların homojenliği testi

Tablo 7.a. Varyansların homojenliği testi

	Levene İst.	s.d.1	s.d.2	p değeri
Girişimcilik	1.165	4	249	.327

Tablo 7.a'da tek yönlü varyans analizinin temel varsayımı olan varyansların homojenliği testinin sonucuna göre burada ki p değeri **(Sig.)** 0.05 den büyük olduğu için varyansların homojen olduğu söylenir. Neticede varyans analizinin temel varsayımı sağlandığı için, varyans analizinden elde edilecek sonuçların sağlıklı olduğu söylenebilir (Kalaycı, 2010).

Tablo 7.b. ANOVA

		Kareler Top.	s.d.	Kareler ort.	F	p değeri
Girişimcilik	Gruplar arasında	667.3	4	166.8	.558	.693
	Gruplar içinde	74456.1	249	299.0		
	Toplam	75123.4	253			

ANOVA tablosu girişimcilik düzeyinin bölüm değişkeni arasında bir farklılığın olup olmadığını test etmektedir. Buradaki p değeri 0.05'den büyüktür. Yani, farklı bölümlerde (işletme, maliye, kamu yönetimi, makine mühendisliği, kimya mühendisliği) okuyan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde herhangi bir farklılığın olmadığı söylenebilir.

Tablo 8. Girişimcilik düzeylerinin baba mesleği değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

		Kareler Top.	s.d.	Kareler ort.	F	p değeri
Girişimcilik	Gruplar arasında	534.8	4	133.7	.446	.775
	Gruplar içinde	74588.6	249	299.6		
	Toplam	75123.4	253			

ANOVA tablosu girişimcilik düzeyinin baba mesleği değişkeni arasında bir farklılığın olup olmadığını test etmektedir. Buradaki p değeri 0.05'den büyüktür. Yani, babası farklı mesleklerde (serbest meslek, emekli, memur, işçi, çiftçi) çalışan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde herhangi bir farklılığın olmadığı söylenebilir.

Tablo 9. Uygulamalı girişimcilik dersi alan öğrencilerle bu dersi almayan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonuçları

Ölçek	Dersi alma durumu	N	Ort.	Std. sapma	t değeri	p değeri
Girişimcilik	Evet	75	137.4	16.51	.500	.618
	Hayır	179	136.2	17.56		

Tablo 9'da görüldüğü üzere, araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin uygulamalı girişimcilik dersi alıp almamalarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız grup t-testi yapılmıştır. Analiz sonucunda, girişimcilik düzeyi ile dersi alıp almama durumu arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Buradaki p değeri 0.05'den büyüktür. Yani, uygulamalı girişimcilik dersi alan öğrencilerle bu dersi almayan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Patır ve Karahan (2010) tarafından yapılan çalışmada ise tam tersi bir

sonuca ulaşılmıştır. Yani, girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 10. Mezun olduktan sonra kendi işimi kurabilirim sorusuna evet/hayır diyen öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonuçları

Ölçek	Kendi işimi kurabilirim	N	Ort.	Std. sapma	t değeri	p değeri
Girişimcilik	Evet	144	140.9	16.62	4.826	.001*
	Hayır	110	130.8	16.39		

*p<0.05

Tablo 10'da yapılan bağımsız grup t-testi sonucuna göre; araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin mezun olduktan sonra kendi işimi kurabilirim sorusuna evet diyen öğrencilerin, hayır diyen öğrencilere nazaran daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir.

Sonuçlar ve Tartışma

Bu çalışmada öğrencilerin girişimcilik düzeyleri incelenerek, girişimcilik düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda mevcut çalışmada, Uşak Üniversitesinin işletme, maliye, kamu yönetimi, kimya mühendisliği ve makine mühendisliği bölümlerinde öğrenim gören 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinden toplam 254 lisans öğrencisinin girişimcilik düzeyleri belirlenmiştir. Ayrıca girişimcilik düzeylerinin cinsiyet, sınıf, bölüm, baba mesleği, uygulamalı girişimcilik dersi alıp almadığı ve mezun olduktan sonra kendi işini kurup kuramayacağı değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemeye yönelik analizler yapılmıştır.

Yapılan analizler sonucunda; lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin, yüksek girişimcilik düzeyine karşılık geldiği görülmüştür. Benzer sonuç Maya ve arkadaşları (2012); Yıldız ve arkadaşları (2012); Keleş ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan çalışmalarda da görülmüştür.

Öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucuna göre; erkek öğrencilerin bayan öğrencilere nazaran girişimcilik düzeyleri daha yüksektir. Benzer sonuç Kalkan (2011) ve Örücü vd. (2007) tarafından yapılan çalışmada da görülmüştür. Sönmez ve Toksoy (2014) tarafından yapılan çalışmada iş kurma açısından erkeklerin kadınlara göre daha deneyimli oldukları gözlenmiştir. Deneyim değişkeni, yani erkeklerin daha deneyimli olması, kadınlara göre daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip olmasının bir sonucu olabilir. Türk kültüründe kadın, hayattaki ve toplumdaki önceliğini genellikle ailesine, eşine ve çocuklarına adamaktadır. Erkek ise önceliğini işine vermektedir. Bu yüzden erkek öğrencilerin bayan öğrencilere nazaran daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda, girişimcilik düzeyleri ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0.05). Bu sonuca göre; 3. sınıf ve 4. sınıf lisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir. Korkmaz (2012) tarafından yapılan çalışmada ise, girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin sınıfı ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. Sonuca göre; 1. ve 4. sınıf öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında fark vardır ve 4. sınıf öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri daha yüksektir. Çalışmada yalnızca 3. ve 4. sınıf öğrencilerine yer verildiği için, öğrenci 3. ve 4. sınıfa gelene kadar zaten girişimcilik eğitimi almakta ve kendinde bu potansiyeli fark etmektedir. Bu nedenle herhangi bir farklılık görülmemiş olabilir.

Öğrencilerin okudukları bölüm ile girişimcilik düzeyleri arasında herhangi bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin girişimcilik düzeyleri ile okudukları bölüm arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Taysı ve Canbaz (2014) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin okudukları bölüm ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Şöyle ki, girişimcilik dersi almayan bölüm öğrencilerinin girişimcilik değerlerinin, girişimcilik dersi alan öğrencilerin girişimcilik değerlerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumuna sebep olabilecek faktörler analiz edildiğinde; girişimcilik düzeyi yüksek çıkan öğrencilerinin sınavsız geçişle değil de LYS puanıyla yerleştiriliyor olmasıdır. Dolayısıyla, bölümlerini bilerek ve isteyerek tercih etmişlerdir ve bunun doğal bir sonucu olarak aldıkları eğitime ve kendilerine güvenmeleri, bölümleriyle ilgili kariyer hedefleri doğrultusunda girişim yapma eğilimine sahip olmaları görülebilir. Çalışmadaki veriler İİBF'de 3

bölüm (maliye, işletme, kamu yönetimi), mühendislik fakültesinde 2 bölüm (Kimya ve makine mühendisliği)'den toplanmıştır. Uşak üniversitesi 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar döneminden itibaren uygulanmak üzere lisans öğrencilerine yönelik olarak (seçmeli) Uygulamalı Girişimcilik dersi yapılan protokoller ile uygunluk onayı alınarak müfredata konulmuştur. Bu dersi Uşak Üniversitesinin tüm bölümlerinde öğrenim gören öğrencileri almaktadır (Akyüz, 2013: 86). Bu nedenle bölümler arasında girişimcilik düzeyleri açısından herhangi bir farklılık görülmemiş olabilir.

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin baba mesleğine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda, girişimcilik düzeyleri ile baba mesleği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$). Yani; babası memur, işçi, emekli, esnaf ve çiftçi olan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında herhangi bir farklılık yoktur.

Çalışmada uygulamalı girişimcilik dersi alıp almadığı değişkeni ile girişimcilik düzeyleri arasında herhangi bir farklılık olup olmadığının tespit edilmesine ilişkin analiz sonuçlarına göre, girişimcilik eğitimi alanlar ile almayanlar arasında fark bulunamamıştır. Patır ve Karahan (2010) tarafından yapılan çalışmada ise tam tersi bir sonuca ulaşılmıştır. Yani, girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Balaban ve Özdemir (2008) tarafından yapılan çalışmada da yine girişimcilik dersi alanların fırsat yaratma ve fırsatları değerlendirme, başarı kazanılmasında kararlılık gibi girişimcilerde bulunması gereken özelliklerle ilgili görüşe katılma oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durumu girişimcilik dersini alanların oranının %29,5 iken girişimcilik dersini almayanların oranının %70,5 olmasından kaynaklanan bir dengesizlik gösterilebilir.

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin mezun olduktan sonra kendi işimi kurabilirim sorusuna evet diyen öğrencilerin, hayır diyen öğrencilere nazaran daha yüksek girişimcilik düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Genç nüfusun girişimciliğe daha olumlu bakması, işverenden bağımsız, kendi işinin patronu olmayı istemesi önemli sebepler olarak sayılabilir. Karabulut (2009) tarafından yapılan çalışma da ise; öğrencilerin çoğu girişimcilik eğitimi almalarına rağmen yeni kurulmuş bir işte çalışmadığı, kendi işini kurmadığı, mezun olunca kendi işini kurup, girişimci olmak istemediği gözlenmektedir. Akyüz (2013) tarafından yapılan çalışmada da bunu destekler nitelikte bir sonuçla karşılaşılmaktadır. Uşak Üniversitesi İİBF son sınıf öğrencilerinden 137 kişiye yapılan anket çalışmasında öğrencilerin mezun olduktan sonra %56,9'unun ise devlet memuru olmayı istediği görülmektedir. Yani, genç nüfus her ne kadar girişimcilik eğilimi gösterse de harekete geçme noktasında daha zayıf davranış gösterdiği söylenebilir.

Sonuç olarak; girişimcilik eğitimleri ile bireylere girişimciliğin cazip yönleri anlatılmalı, girişimci bireyler motive edilmeli ve kendine olan güveni geliştirilmelidir. Başarılı girişimcilerin bilgi ve tecrübelerinden yararlanılmalıdır. Girişimcilik, yeni işletmelerin kurulmasına katkı sağlar. Ayrıca bireyin sosyal ilişkilerinde başarılı olması, güvenilir ve tanınmış olması, sermaye ve çevre desteği, bireylerin işletme kurma kararı almalarında yani girişimci bir rol üstlenmelerinde önemli rol oynayabilir. Girişimcilik eğitimi girişimcilik eğiliminin artırılması için gereklidir. Girişimcilik eğiliminin artırılabilmesi için üniversitelerinde bunun bilincinde olup, deneyimli mezunlar vermeyi sağlaması önem arz etmektir. Bunun için üniversitelerin girişimciliği destekleme konusunda stratejileri olmalı, açık hedefler belirlemeli, üniversite- sanayi ve özel sektör işbirliği sağlamalı, girişimcilik ile ilgili gereken tanıtımı yapmalı ve bununla ilgili materyallere ulaşımı kolaylaştırmalı, öğrencilerine gerek ders müfredatlarında gerekse destek hizmet birimi oluşturarak girişimcilik hakkında teknik destek hizmeti vermelidir. Tüm bunların üniversitelerde hayata geçebilmesi için, girişimciliğin öneminin farkında olup girişimci bir zihniyet ile hareket edilmesi gerekmektedir.

Bu araştırma tüm alan araştırmalarında olduğu gibi bazı sınırlamalara sahiptir. Öncelikle çalışma sadece Uşak ilinde ve sadece Uşak Üniversitesinin beş farklı bölümünde yapılmıştır. Ayrıca çalışmaya sadece 3. ve 4. sınıf lisans öğrencileri dahil edilmiştir.

Kaynaklar

Akyüz, Y. (2013). Üniversite öğrencilerinin KOSGEB desteklerine bakış açıları ve girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Uşak üniversitesi örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(3), 80-98.

Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya üniversitesi İİBF örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 3(2), 133-147.

Bentler, P. M. and Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88, 588–606.

Bozkurt, Ö., Aslan, Z. ve Göral, M. (2011). *Yükseköğretimde verilen girişimcilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik eğilimine etkisi: Teknik program ve sosyal program karşılaştırmalı bir araştırma.* Uluslararası Yükseköğretim Kongresi Yeni Yönelişler ve Sorunlar, 27-29 Mayıs, 822-833.

Bozkurt, Ö. Ç. ve Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde bulunması gereken özellikler ile girişimcilik eğitimi: girişimci ve öğrenci görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(1), 7-28.

Demirer, H. (2008). İçsel Girişimcilik. A. Özyılmaz ve F. Ölçer, (Ed.). *Güncel yönetim ve organizasyon yaklaşımları.* (s. 353-373). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Flora, D. B. and Curran, P. J. (2004). An empirical evaluation of alternative methods of estimation for confirmatory factor analysis with ordinal data. *Psychological Methods*, 9, 466-491.

Hu, L. and Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6(1), 1-55.

Joreskog, K. and Sörbom, D. (2006). *Interactive LISREL 8: Structural equation modeling with the simplis command language*. Chicago, IL: Scientific Software International.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri.* Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Kalkan, A. (2011). Kişisel tutum, öznel norm ve algılanan davranış kontrolünün girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 189-206.

Karabulut, A. T. (2009). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 26(1), 331-356.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Keleş, H. N., Özkan, T. K., Doğaner, M. ve Altunoğlu, A. E. (2012). Önlisans öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 5(9), 107-118.

Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi,* 14(2), 209-226.

Kunnan, A. J. (1998). An introduction to structural equation modelling for language assessment research. *Language Testing*, 15(3), 295-332.

Maya, İ. Ç., Uzman, E. ve Işık, H. (2012). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini farklı kaynaklardan algıladıkları sosyal desteğin yordaması. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 7(1), 23-48.

Örücü, E., Kılıç, R. ve Yılmaz, Ö. (2007). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi üzerine bir uygulama. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 2(2), 27- 47.

Patır, S. ve Karahan, M. (2010). Girişimcilik eğitimi ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 1(2), 27- 44.

Raposo, M. and Arminda Do Paço (2011). Entrepreneurship education: Relationship between education and entrepreneurial activity. *Psicothema,* 23 (3), 453- 457.

Redman, B. T. (2012). *Üst yönetimde kadın temsili: Avrupa Birliği ve Türkiye'deki gelişmeler.* Retrived on 28.06. 2015 from http://www.tusiad.org.tr/bilgi-merkezi/fikir-ureten-fabrikadan/ust-yonetimde-kadin-temsili--avrupa-birligi-ve-turkiyedeki-gelismeler/

Robbins, P.S., Decenzo, D.A. and Coulter, M. (2013). Girişim kurumlarını yönetme. (Çev. M. Topoyan). A. Öğüt. (Ed.). *Fundamentals of management.* (s. 392-401). Ankara: Nobel yayınevi.

Schermelleh-Engel, K., H. Moosbrugger and H. Müller. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.

Sökmen, A. (2013). *Örgütsel davranış.* Ankara: Detay yayıncılık.

Sönmez, A. ve Toksoy, A. (2014). Türkiye'de girişimcilik ve Türk girişimci profili üzerine bir analiz. *Yönetim ve Ekonomi*, 21(2), 41-58.

Taysı, K. ve Canbaz, S. (2014). Önlisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Electronic Journal of Vocational Colleges,* 4(1), 59-67.

Tutar, H. (2013). İşletme ve yönetim terimleri. Ankara: Detay yayıncılık.

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı, (2015). *Küresel girişimcilik raporu.* 26 Aralık 2015 tarihinde http://www.ekonomi.gov.tr adresinden alınmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2015a). Girişimcilik istatistikleri. 28 Haziran 2015 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1034 adresinden alınmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2015b). *Girişimcilik, 2013.* 28 Haziran 2015 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18646 adresinden alınmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2015c). *İstatistiklerle kadın, 2014.* 28 Haziran 2015 tarihinde http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18619 adresinden alınmıştır.

Ünal, M. (2012). Tom Peters. Ö. Livvarçin ve D. Kurt, (Ed.). *Yönetim biliminde 49 insan 49 teori.* (s. 395-402). İstanbul: Beta yayınları.

Yılmaz, E. ve Sünbül, A. M., (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 21, 195-203.

Yılmaz, A. S. (2014). Bir sosyal değişim ajanı olarak girişimcilik eğitimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 6(1), 297-310.

Yıldız, S., Taşkıran, E. ve Çiçek, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin bireysel değerleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki: Kafkas üniversitesi'nde bir araştırma. *Kafkas Üniversitesi, İİBF Dergisi,* 3(3), 49-55.